

İSRAİL'İN BM'YE KARŞI TUTUMU VE YENİ BİR HUKUKİ SÜREÇ

YÜCEL ACER

- ♦ İsrail'in BM ve diğer uluslararası kuruluşlara karşı tutumu nasıl?
- ♦ İsrail'e karşı geçmişten günümüze nasıl bir hukuki süreç yürütüldü?
- ♦ İsrail'in BM ve diğer uluslararası kuruluşlara yönelik saldırılarıyla ilgili başlatılan yeni hukuki süreç nasıl işletilecek?

İsrail'in 7 Ekim 2023'te Gazze'de başlattığı ve halen devam ettirdiği soykırımda başta BM Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu (UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, UNRWA) olmak üzere BM organlarını, uluslararası yardım kuruluşlarını ve hatta Lübnan'daki BM Barış Gücünü (United Nations Interim Force in Lebanon, UNIFIL) hedef alması, dikkat çeken saldırı yöntemlerinden biri oldu.

Nihayetinde aralarında İspanya, Norveç ve Slovenya gibi Avrupa devletlerinin de bulunduğu 23 devlet BM Genel Kuruluna bir karar tasarısı sunarak Uluslararası Adalet Divanından (UAD) İsrail'in bu eylemlerinin hangi hukuk ilkelerini ihlal ettiği ve nasıl muamele görmesi gerektiğinin ortaya koyulmasını talep etmesini istedi. Tasarı 12 Aralık 2024'te Genel Kurulda 12 ülkenin olumsuz oyuna karşın aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 137 ülkenin olumlu oyuyla kabul edildi.¹ Böylelikle İsrail'in hukuku ve vicdanı hiçe sayan bir eylemi daha UAD önüne taşıdı.

1 22 ülke ise çekimser kalmıştır. "A/RES/ES-10/14", BM, 12 Aralık 2003, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n03/646/93/pdf/n0364693.pdf>, (Erişim tarihi: 12 Aralık 2024).

İSRAİL'İN HUKUKLA İMTİHANININ GEÇMİŞİ VE BUGÜNÜ

İsrail'in Filistinlilere yönelik eylemleri 2003'ten bu yana çeşitli vesilelerle UAD önünde yargılama konusu olmuştur. Son zamanlarda ise İsrail'e karşı bu türden yargısal süreçlerde belirgin bir artış olduğu gözlemlenmektedir. BM Genel Kurulu 8 Aralık 2003'teki kararıyla "İşgal Altındaki Filistin Topraklarında İsrail'in Duvar İnşasının Hukuki Sonuçları"na dair UAD'den hukuki görüş talep etmiştir. Böylelikle İsrail, UAD önünde ilk kez hesap vermek durumunda kalmıştır. UAD 9 Temmuz 2004'te açıkladığı istişari görüşünde İsrail'in Batı Şeria'da inşa ettiği duvar ile Filistin halkının kendi kaderini tayin (*self-determinasyon*) hakkını ve Filistinlilerin temel bazı bireysel haklarını ihlal ettiğine karar vermiştir.

İsrail'in karşı karşıya geldiği bir başka hukuki süreç 1 Ocak 2015'te Filistin devleti hükümetinin Uluslararası Ceza Mahkemesinin (UCM) "işgal altındaki Filistin topraklarında işlenen suçlar da dahil olmak üzere" yargı yetkisini kabul eden bir beyan ve 13 Haziran 2014'ten bu yana olan durumu herhangi bir bitiş tarihi olmaksızın UCM savcısına havale

YÜCEL ACER

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden uluslararası ilişkiler lisans derecesi, Sheffield Üniversitesi'nden (İngiltere) uluslararası hukuk yüksek lisans derecesi, Bristol Üniversitesi'nden (İngiltere) uluslararası hukuk doktora derecesi almıştır. Halen Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Milletlerarası Hukuk Ana Bilim Dalı'nda milletlerarası hukuk profesörüdür. Uzmanlık alanları uluslararası deniz hukuku, uluslararası silahlı çatışmalar hukuku ve uluslararası insan hakları hukukudur. Birçok bilimsel makalenin yanında *The Aegean Maritime Disputes and International Law*, *Uluslararası Hukukta Saldırı Suçu*, *Küresel ve Bölgesel Perspektiften Türkiye'nin İltica Stratejisi*, *Uluslararası Hukuk Temel Ders Kitabı* ve *Ege ve Doğu Akdeniz'de Sınırlandırma Sorunları* başlıklı kitapların da yazarıdır. ABD'de Hawaii Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doktora sonrasında çalışmalar yapan Acer; Kara Harp Okulu, İzmir Ekonomi, Eskişehir Osmangazi ve Atılım üniversitelerinde dersler de vermiştir.

emesiyle başlamıştır. Savaş suçları, insanlığa karşı suçlar, soykırım ve saldırı suçlarından sorumlu gerçek kişileri yargılama yetkisine sahip UCM'nin 1 Nolu Ön Yargılama Dairesi 5 Şubat 2021'de verdiği kararla UCM'nin yargı yetkisinin Doğu Kudüs, Gazze ve Batı Şeria dahil olmak üzere Filistin'in işgal altındaki topraklarını da kapsadığına karar vermiştir. Sonrasında 3 Mart 2021'de savcı, Filistin devletindeki duruma ilişkin soruşturma açıldığını duyurmuştur. Bugün itibarıyla UCM'nin soruşturmaları İsrail'in Gazze'ye 7 Ekim 2023'ten beri gerçekleştirdiği saldırıları da kapsar şekilde devam etmektedir.

UCM'nin başlattığı soruşturma çerçevesinde Ön Yargılama Dairesi 21 Kasım 2024'te verdiği kararla hem İsrail'in yargı yetkisine ilişkin itirazlarını reddetmiş hem de İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ve eski Savunma Bakanı Yoav Gallant hakkında insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları işleme nedeniyle tutuklama kararı vermiştir.

BM Genel Kurulu 30 Aralık 2022'deki kararıyla İsrail'in eylemleriyle ilgili 2003'teki talebinden sonra ikinci defa UAD'den danışma görüşü istemiştir.² Bu talep 20 Ocak 2023'te UAD'ye iletilmiştir. BM Genel Kurulu UAD'den 1967'den bu yana devam eden Filistin topraklarının işgalinin, yerleşim yerleri kurulması ve toprak ilhakı ile kutsal şehir Kudüs'ün statüsü, yapısı ve demografik oluşumunun bozulmasının, ayrımcı mevzuat ve önlemlerin kabul edilmesinin ve Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkını sürekli olarak ihlal etmesinin, işgalin hukuki statüsünü nasıl etkilediğini ve bu statünün tüm devletler ve BM açısından ortaya çıkardığı hukuki sonuçların neler olduğunun tespit edilmesini talep etmiştir.³

19 Ocak 2023'ten sonra aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 50 devlet ve 3 uluslararası örgüt yönetilen bu sorulara ilişkin yazılı görüşlerini paylaşmıştır.⁴ UAD yaklaşık bir buçuk yıl süren inceleme ve değerlendirmeleri neticesinde görüşünü 19 Temmuz 2024'te açıklamıştır.⁵ UAD; İsrail'in 1967'de işgal ettiği ve bir kısmından da çekilmediği toprakların Filistin devletine ait olduğu, İsrail'in bu topraklar üzerinde işgalci durumunda bulunduğu, işgalin çok uzun süredir devam ettiği, İsrail'in bu topraklarda kontrolünü sürdürmesinin yasa dışı olduğu, bu yasa dışı işgale derhal son vermesi gerektiği, işgale son verme gereğinin yerine getirilmesi için BM'nin ve bu bağlamda özellikle de BMGK'nin gereken çalışmaları yapmaları ve kararları almaları gerektiği, işgalin bu derece uzun süredir devam etmesinin bu toprakların Filistin toprağı olduğu gerçeğini değiştirmeyeceği ve burada farklı bir statü kurulmasına imkan vermeyeceği, BM'nin bu topraklara daima Filistin ülkesi olarak muamele etmesi gerektiği, İsrail'in işgali devam ettirirken tüm yeni yerleşim faaliyetlerini derhal durdurması gerektiği, daha önceden izin vermiş olduğu tüm yerleşimcileri tahliye etme yükümlülüğü altında bulunduğu, İsrail'in işgal ettiği Filistin topraklarındaki ilgili tüm gerçek veya tüzel kişilere verdiği zararları tazmin etme yükümlülüğü altında olduğunu tespit etmiştir.

Sonuç olarak 7 Ekim 2023 olaylarının gölgesinde karara varılan danışma görüşü ile UAD bir kez daha Filistin ülkesinin sınırlarını tespit etmiş, Filistinlilerin kendi kaderini tayin etme hakkının altını çizmiş, İsrail'i işgalci güç olarak nitelendirerek derhal bu işgale son vermesi gerektiğini vurgulamış ve uzayan işgal nedeniyle ortaya çıkan tüm zararlardan da sorumlu olduğunu belirtmiştir. Diğer devletler bakımından ise

2 "A/RES/77/247", BM, 30 Aralık 2022, https://www.un.org/unispal/wp-content/uploads/2023/01/A.RES_.77.247_301222.pdf, (Erişim tarihi: 10 Temmuz 2024).

3 "Legal Consequences Arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, Including East Jerusalem", UAD, 19 Temmuz 2024, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20230117-REQ-01-00-EN.pdf>, (Erişim tarihi: 9 Temmuz 2024); "A/RES/77/247", BM, 30 Aralık 2022, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n23/004/68/pdf/n2300468.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Temmuz 2024).

4 "Legal Consequences Arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, Including East Jerusalem", UAD, 30 Aralık 2022, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20230117-REQ-01-00-EN.pdf>, (Erişim tarihi: 9 Temmuz 2024).

5 "Legal Consequences Arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, Including East Jerusalem", UAD, 19 Temmuz 2024, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/186/186-20240719-adv-01-00-en.pdf>, (Erişim tarihi: 10 Temmuz 2024).

uluslararası hukuka aykırı İsrail eylemlerini tanımama ve destek olmama bilakis hukukun gerçekleşmesine yardımcı olma yükümlülüklerini hatırlatmıştır. Danışma görüşünün bağımsız ve tarafsız bir yargı organının görüşü olduğundan da hareket edildiğinde devletler üzerinde de etkili olması gerektirir açıktır.

Yakın zamanda İsrail'e yönelik başlatılan bir başka ve oldukça önemli bir hukuki süreç UAD önünde açılan soykırım davasıdır. Güney Afrika Cumhuriyeti, İsrail'in Gazze'de yaptığı saldırılarla Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme (Soykırım Sözleşmesi) kapsamındaki yükümlülüklerini ihlal ettiği iddiasıyla 29 Aralık 2023'te UAD'ye başvurmuştur. Güney Afrika Cumhuriyeti ayrıca UAD iç tüzüğü'nün 73, 74 ve 75. maddeleri uyarınca "Filistin halkının Soykırım Sözleşmesi kapsamındaki haklarına daha fazla, ciddi ve telafisi mümkün olmayan zarar gelmesini önlemek" ve "İsrail'in Soykırım Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlamak" amacıyla geçici tedbirlerin belirtilmesini de talep etmiştir.

UAD şu ana kadar 26 Ocak 2024, 28 Mart 2024 ve 24 Mayıs 2024'te İsrail'in alması gereken önleyici tedbirleri içeren kararlar almıştır. Bu kararlarda sivillere saldırıların durdurulması, soykırımı yol açacak türden eylemlerin yapılmaması, insani yardımların sivillere ulaşmasının engellenmemesi ve Refah'a yönelik askeri operasyonların derhal durdurulması emredilmiştir. Ancak İsrail'in günümüze kadar bu kararlardan hiçbirisine uymadığı görülmektedir.

İSRAİL'E KARŞI YENİ BİR HUKUKSAL SÜREÇ

BM Antlaşması'nın 96. maddesine göre Genel Kurul ya da BMGK herhangi bir hukuksal sorun konusunda UAD'den görüş isteyebilir. Aralarında İspanya, Norveç ve Slovenya gibi Avrupa devletlerinin de bulunduğu 23 devlet Genel Kurulun UAD'den İsrail ile ilgili bir danışma görüşü talep etmesini isteyen bir karar tasarısı sunmuştur. Bu tasarı 12 Aralık 2024'te 12 ülkenin olumsuz oyuna karşın 137 ülkenin olumlu oyuyla

Genel Kurulda kabul edilmiş⁶ ve bu talep 23 Aralık'ta UAD'ye sunulmuştur.⁷ Hakkında hukuki görüş istenen mesele iki temel soru altında özetlenebilir:

- İsrail'in işgalci bir güç ve BM'nin bir üyesi olarak BM'nin kurumları ve organları, diğer uluslararası örgütler ve üçüncü devletler dahil olmak üzere işgal altındaki Filistin topraklarındaki ve bu topraklarla ilgili varlığı ve faaliyetlerine ilişkin yükümlülükleri nelerdir?
- Bu yükümlülükler arasında sivillerin yararına ve Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını desteklemek amacıyla, Filistinlilerin hayatta kalması için gerekli acil malzemelerin ve temel hizmetlerin ve insani ve kalkınma yardımının engellenmeden sağlanması ve kolaylaştırılması da yer almakta mıdır?⁸

UAD'den bu temel sorulara ilişkin hukuki görüş istenmesinin iki temel nedeni olduğu söylenebilir. Bunlardan ilki İsrail'in özellikle 7 Ekim 2023'ten bu yana başta Gazze olmak üzere Filistin topraklarında faaliyet gösteren BM organlarına ve uluslararası yardım kuruluşlarına olan ağır ve insanlık dışı saldırılar gerçekleştirmesi karşısında alınması gereken tavrın belirlenmesi gereğidir. Bu saldırılar öyle seviyelere gelmiştir ki BM Genel Sekreteri Antonio Guterres 28 Ekim 2024'te Genel Kurula bu konuda bir mektup yazarak⁹ Kurulun dikkatini çekmek zorunda kalmıştır. Genel sekreter mektubunda acil olarak Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşunun Genel Kurul tarafından yetkilendirildiği üzere Doğu Kudüs de dahil olmak üzere işgal altındaki Filistin topraklarındaki temel çalışma-

6 22 ülke çekimser kalmıştır. Bkz. "A/79/L.28/Rev.1.", BM, 12 Aralık 2024, <https://documents.un.org/doc/undoc/ltid/n24/396/62/pdf/n2439662.pdf>, (Erişim tarihi: 24 Aralık 2024).

7 "The General Assembly of the United Nations Requests an Advisory Opinion from the Court on 'The Obligations of Israel in Relation to the Presence and Activities of the United Nations, Other International Organizations and Third States' in and in Relation to the Occupied Palestinian Territory", UAD, 23 Aralık 2024, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/196/196-20241223-pre-01-00-en.pdf>, (Erişim tarihi: 23 Aralık 2024).

8 Yazar tarafından yapılmış gayriresmi çeviridir.

9 "A/79/558", BM, 29 Ekim 2024, <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/320/90/pdf/n2432090.pdf>, (Erişim tarihi: 24 Aralık 2024).

larını sürdürmesini engelleyebilecek gelişmeler haline geldiğini vurgulamış, ayrıca İsrail'in de taraf olduğu "Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalıkları ve Başlıklıkları Sözleşmesi"nin yorumu ve uygulaması konusunda İsrail'in tamamen ters uygulamalar yaptığına dikkat çekilmiştir. Genel sekreter mektubunda Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu tarihindeki bu kritik dönüm noktasında Genel Kurulun sağlayabileceği her türlü rehberlik ve desteğin minnettarlık oluşturacağını da vurgulamıştır. Genel sekreter ayrıca 9 Aralık 2024 tarihli bir mektupla durumu tekrar Genel Kurul ve BM-GK'nin dikkatine sunmuştur.¹⁰

Bu talebin önemini gösteren ikinci neden ise danışma görüşüyle birlikte çıkacak hukuki görüşün BM organlarının nasıl davranacağına dair bağlayıcı ilkeler ortaya koyacağını genel kabul görmesidir. İsrail'in başta Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu olmak üzere BM organlarını hatta Lübnan'daki BM Barış Gücüne saldırılarının hangi hukuk ilkelerini ihlal ettiği ve nasıl muamele görmesi gerektiğinin belirlenmesine dair ilkeleri ortaya koyacak olması pratik bir ihtiyaca hitap etmektedir.

İSRAİL'İN BM VE DİĞER ULUSLARARASI KURULUŞLARA SALDIRILARI

İsrail'in başta Gazze'de, diğer Filistin topraklarında ve Lübnan'da uyguladığı saldırı yöntemlerinden birisi başta Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu olmak üzere Filistinlilere insani yardım ulaştırıcı ya da barışı koruma görevi üstlenen kuruluşlara ve yardım konvoylarına saldırılar düzenlemektir. 10 Ekim 2023'te Gazze'ye düzenlenen hava saldırılarında 4 ve 20 Ekim'de gerçekleştirilen bir başka saldırıda 2 Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu çalışanı öldürülmüş,¹¹

10 "Identical Letters Dated 9 December 2024 from the Secretary-General Addressed to the President of the General Assembly and the President of the Security Council", UAD, A/79/684-S/2024/892, 23 Aralık 2024, <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/196/196-20241223-pre-01-00-en.pdf>, (Erişim tarihi: 23 Aralık 2024).

11 Eyad Kourdi ve Alex Stambaugh, "At Least 4 UN Relief Workers were Killed in Airstrikes in Gaza", CNN World, 11 Ekim 2023; Seda Sevcen, "2 Additional UNRWA Staff Members Killed, 16 in Total since Gaza Conflict Onset", Anadolu Ajansı, 20 Ekim 2023.

17 Ekim 2023'te Maghazi Mülteci Kampı'nda Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu tarafından işletilen bir okul hava saldırısına uğramış, Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşuna göre saldırı sırasında yerlerinden sürülmüş kişilerin barındığı okul hedef alınarak Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu personeli de dahil olmak üzere 6 kişi yaşamını yitirmiş ve onlarca kişi de yaralanmıştır.¹² Oysa saldırıdan önce Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu, tesislerinin koordinatlarını çatışmanın her iki tarafıyla da paylaşmıştır.¹³ 7 Kasım 2023'e gelindiğinde ise öldürülen Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu çalışanı sayısının 67 olduğunu ifade edilmiştir.

7 Ekim-31 Aralık 2023 arasında Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu tesislerine 60 doğrudan isabet ve 68 farklı Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu tesisinin hasar aldığı kaydedilmiştir. Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu tesislerinde barınan en az 315 kişinin 7 Ekim-30 Aralık 2023 arasında öldürüldüğü ve en az 1.148 kişinin yaralandığı ifade edilmiştir.¹⁴

22 Nisan 2024'te BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (The United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA) 7 Ekim 2023'ten o tarihe kadar en az 249 yardım görevlisinin öldürüldüğünü, bunlar arasında 181 BM personeli (178'i Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşundan) ve 27 Filistin Kızılay Derneği (PRCS) personeli ve gönüllüsünün bulunduğunu belirtmiştir. Ağustos 2024 itibarıyla Ekim 2023'ten o tarihe kadar yalnızca Gazze'de 280'den fazla yardım görevlisi (çoğunluğu Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu personeli) öldürülmüştür.¹⁵ Ayrıca Gazze'deki Sağlık Bakanlığı

12 "Gaza: UNRWA School Sheltering Displaced Families is Hit", UNRWA, 17 Ekim 2023, <https://www.unrwa.org/newsroom/official-statements/gaza-unrwa-school-sheltering-displaced-families-hit>, (Erişim tarihi: 11 Ağustos 2024).

13 "Gaza: UNRWA School Sheltering Displaced Families is Hit".

14 "UNRWA Situation Report #59 on the Situation in the Gaza Strip and the West Bank, Including East Jerusalem", UNRWA, 2 Ocak 2024, <https://www.unrwa.org/resources/reports/unrwa-situation-report-59-situation-gaza-strip-and-west-bank-including-east-jerusalem>, (Erişim tarihi: 11 Ağustos 2024).

15 Peter Kenny ve Esra Tekin, "Unprecedented Number of Aid Workers Killed in Conflicts Worldwide, Says UN", Anadolu Ajansı, 20 Ağustos 2024.

görev başındayken 450'den fazla sağlık çalışanı ve 66'dan fazla sivil savunma personelinin öldürüldüğünü açıklamıştır.¹⁶

İsrail, yardımları ve yardım kuruluşlarının faaliyetlerini engelleyen insanlık dışı saldırılarını eleştiren BM Genel Sekreteri Guterres'i "istenmeyen adam" ilan etme cüretini dahi göstermiştir.¹⁷ İsrail, Lübnan'a saldırıları esnasında da UNIFIL misyonunun Nakura'da bulunan üssüne saldırılar düzenlemiş ve yaralanan askerler olmuştur.¹⁸ Yakın zamanda 28 Ekim 2024'te İsrail Knesseti, "Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu Operasyonlarını Durdurma Yasası" ve "İsrail Devleti Topraklarında Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu Operasyonlarını Durdurma Yasası" adlarıyla iki yasa çıkararak Filistinli Mültecilere Yardım Kuruluşu operasyonlarını açık bir düzenlemeyle durdurduğunu beyan etmiştir.

BM GENEL KURULUNUN DANIŞMA GÖRÜŞÜ TALEBİNİN ÖNEMİ

BM Genel Kurulunun, İsrail'in bu çalışmada özetlenen faaliyetlerine dair UAD'den danışma görüşü istemesinin önemli olduğunu gösterir hususlar vardır. İsrail 7 Ekim 2023'te Gazze'ye başlattığı ve daha sonra Lübnan, İran, Suriye ve son zamanlarda Yemen'e genişlettiği saldırılar nedeniyle daha önceden görülmemiş derecede hukuki süreçlerle karşı karşıya gelmektedir.

¹⁶ "Hostilities in the Gaza Strip and Israel - Reported Humanitarian Impact", OCHA, 22 Nisan 2024, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/Gaza_casualties_info-graphic_22_April_2024.pdf, (Erişim tarihi: 11 Ağustos 2024).

¹⁷ "İsrail, BM Genel Sekreteri Guterres'i 'İstenmeyen Adam' İlan Etti, Ülkeye Girişini Yasakladı", Euronews Türkçe, 2 Ekim 2024.

¹⁸ "İsrail'den Lübnan'da BM Barış Gücü Karargahına Yeni Saldırı: İki Asker Yaralandı", Euronews Türkçe, 11 Ekim 2024.

Bu perspektifte özetlendiği üzere İsrail önceden verilmiş iki danışma görüşü dışında UAD'de soykırım davası ve UCM'de ceza yargılamalarıyla karşı karşıya gelmiş durumdadır. İsrail'in saldırılarında kullandığı özel yöntemlerden birisi olan BM kurumları ve yardım kuruluşlarına doğrudan ve sistematik saldırılarıyla ilgili hukuki bir sorgulamaya maruz kalacak olması önemli görülmelidir. Söz konusu hukuki sorgulama neticesinde İsrail'in bu eylemlerinin hangi temel hukuki prensipleri ihlal ettiği, tarafsız ve bağımsız bir yargı kurumunca tespit edilmiş olacaktır.

İsrail'in söz konusu eylemleriyle ilgili yapılacak hukuki tespitlerin BM organları için bağlayıcı nitelik taşıması beklenir. BM esasen devletler eliyle işleyen bir yapı olduğundan UAD'nin ileride vereceği kararın devletlerin bu konuya dair tavırlarını dolaylı da olsa etkileyeceği kabul edilmelidir. Kaldı ki istenen görüşte BM Antlaşması ve uluslararası hukukta yer alan amaçlar ve ilkeler, halkların devredilemez kendi kaderini tayin hakkı ve toprakların zorla ele geçirilmesinin kabul edilemezliği ilkeleri esas alınması gereken temel ilkeler olarak belirtilmiştir.

Vurgulanması gereken bir diğer husus ise İsrail'e karşı hukuki bir sürecin BM Genel Kurulunda bir kez daha ezici çoğunlukla kabul edilmesidir. Bazı devletlerin İsrail'in insanlık ve hukuk dışı eylemlerine verdikleri desteğe rağmen uluslararası camianın ezici bir çoğunluğunun bu eylemleri gayri insani ve gayri hukuki gördüğünü karar tasarısını kabul etmekle açıkça gösterdiği söylenebilir. Karar tasarısına karşı oy kullanan 12 devletin 2'sini ABD ve İsrail oluştururken geri kalanların çoğunluğu ise Mikronezya, Nauru ve Palau gibi küçük ve etki altında kalmış devletlerden oluşmaktadır.

